

Ο πόνος και η χριστιανική νοηματοδότησή του

Ορθοδοξία / Βιοηθική

Νίκη Νικολάου, Θεολόγος

Προχωρώντας στη δημοσίευση της μελέτης της κας Νίκης Νικολάου για τη σχέση της θεολογικής ανθρωπολογίας με τη Βιοηθική (προηγούμενη δημοσίευση: www.remptousia.gr/?p=83889), φτάνουμε στο κεφαλαιώδες βιοηθικό ερώτημα της αναζήτησης νοήματος του ανθρώπινου πόνου.

1.12. Η χριστιανική νοηματοδότηση του πόνου

Από τη φράση της Παλαιάς Διαθήκης «ἐποίησεν ὁ Θεὸς σὺν τὸν ἄνθρωπον εὐθῆ»[135], παρατηρούμε ότι ο άνθρωπος πλάστηκε υγιείς, χωρίς προβλήματα, ασθένεια και πόνο. Ο πόνος είναι προϊόν της πτώσεως και της κακής χρήσης της ελευθερίας του ανθρώπου. «Πιστοποιεί τη φθαρτότητα και την απώλεια του παραδείσιου κάλλους»[136]. Είναι από τα πιο χαρακτηριστικά γνωρίσματα της ζωής[137]. Αντιμετωπίζεται με διάφορους τρόπους. Ο άνθρωπος είτε τον βλέπει ως αναπότρεπτη μοίρα, είτε ως σκιερή πλευρά της κατά τα άλλα ευχάριστης ζωής, είτε ως ανερμήνευτο μυστήριο[138]. Όποιος και αν είναι ο τρόπος που θα τον αντιμετωπίσει ο άνθρωπος, δεν παύει να αποτελεί μια σκληρή δοκιμασία.

Πηγή: adikanda.com

Κατά τον Μαντζαρίδη, ο πόνος προαναγγέλλει την οδύνη του θανάτου, η οποία οδύνη έχει υπερβατικές προεκτάσεις[139]. Ως αποτέλεσμα του θανάτου, ο πόνος διαμορφώνει την ποιότητα της προσωπικής και κοινωνικής ζωής[140] και αποτελεί ένα μέσο για την εσωτερική κάθαρση του ανθρώπου[141]. Επομένως, ο ανθρώπινος πόνος αποκτά διαφορετική ερμηνεία όταν προσεγγίζεται από τη χριστιανική διδασκαλία. Βοηθά τον άνθρωπο να αναζητήσει το πραγματικό νόημα της ύπαρξής του.

Επομένως, ο άνθρωπος μπορεί να τον χρησιμοποιήσει για την τελείωσή του[142]. Αν ο πόνος ταυτιστεί με τη σταυρική θυσία και τις συνέπειές της, παύει να είναι καταστροφικός και γίνεται δημιουργικός[143]. Μέσα από το σταυρικό μαρτύριο του Ιησού Χριστού, αντλούνται σημαντικά στοιχεία για τον τρόπο αντιμετώπισης του πόνου. Η συμμετοχή του πιστού στο Σταυρό του Χριστού, προβάλλεται ως ο μόνος τρόπος πνευματικής αντιμετώπισης του πόνου. « Το έργο του Σταυρού ξεχώρισε αμέσως τρεις τάξεις ανθρώπων: (α) τους οπαδούς του πόνου που τον αποδέχονται αγωνιστικά και δημιουργικά, (β) τους δαιμονισμένους που προξενούν εκρήξεις καταστροφών και (γ) τους βυθισμένους στην πλαδαρότητα του ύπνου και της ευτυχίας

»[144]. Πλέον ο πόνος μπορεί να μετατραπεί σε μέσο αγιασμού παιδαγωγώντας και διευρύνοντας τους ορίζοντες της ανθρώπινης ύπαρξης[145]. Επομένως, ο πόνος θεωρείται ως παιδαγωγικό μέσο που βοηθά τον άνθρωπο να ωριμάσει πνευματικά και να τον αντιμετωπίσει με πιο θαρραλέο τρόπο. Είναι ευεργετικός και αφορμή σωτηρίας.

Ο τρόπος αντιμετώπισης του πόνου, εξαρτάται από τον ίδιο τον άνθρωπο. Σε περίπτωση που αδυνατεί να βλέπει μέσα από αυτόν κάποιο σκοπό, τότε είναι βέβαιο ότι θα απογοητεύεται. Αυτή η αρνητική στάση, προβάλλεται από την σύγχρονη κοινωνία, που βλέπει τον πόνο ως εχθρό. Σε περίπτωση που τον χρησιμοποιήσει ως μέσο για την τελείωσή του, τότε μπορεί να τον αξιοποιήσει θετικά. Μπορεί ακόμη και να τον αντιμετωπίσει με ενθουσιασμό, όπως ο άγιος Ιγνάτιος ο Θεοφόρος, ο οποίος χαιρόταν για το επικείμενο μαρτύριό του από τον πόθο που είχε να συναντήσει τον Χριστό[146]. Διάχυτες είναι, επίσης, οι αναφορές σε αγίους οι οποίοι απέφευγαν τη χρήση των φαρμάκων και αντιμετώπιζαν τον πόνο ως πνευματική κάθαρση. Ο πραγματικός χριστιανός αντιμετωπίζει τον πόνο θετικά. Εξάλλου, όσα συμβαίνουν τα επιτρέπει ο Θεός και αποσκοπούν στην πνευματική προκοπή του δημιουργήματός Του.

[Συνεχίζεται]

[135] *Εκκλ. 7,29*

[136] Νικόλαος Γ. Κόιος, *Βιοηθική. Συνοδικά κείμενα Ορθόδοξων Εκκλησιών*, ό.π., σ. 29

[137] Νίκος Α. Ματσούκας, *Το πρόβλημα του κακού*, 3^η έκδοση, (Θεσσαλονίκη: Π.Σ. Πουρναράς, 2009), σ. 103

[138] Γεώργιος Ι. Μαντζαρίδης, *Χριστιανική Ηθική II*, ό.π., σ. 615

[139] Στο ίδιο, σ. 615

[140] Νίκος Α. Ματσούκας, *Το πρόβλημα του κακού*, ό.π., σ. 103

[141] Γεώργιος Ι. Μαντζαρίδης, *Χριστιανική Ηθική II*, ό.π., σ. 615

[142] Στο ίδιο, σ. 616

[143] Νίκος Α. Ματσούκας, *Το πρόβλημα του κακού*, ό.π., σ. 107

[144] Στο ίδιο, σ. 107

[145] Νικόλαος Γ. Κόιος, *Βιοηθική. Συνοδικά κείμενα Ορθόδοξων Εκκλησιών*, ό.π.,

σ. 30

[146] Γεώργιος Ι. Μαντζαρίδης, *Χριστιανική Ηθική II*, ό.π., σ. 620

<http://bitly.com/1sdokdz>